

**แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท**
Guidelines participation of the committee on basic education in the administration
Of school under the office of Chainat primary educational service.

สจีรัตน์ สิงทะยม¹, ปพนสรค์ โพธิพิทักษ์²
Sajeerat Singthayom¹, Paponsan Potipitak²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จากกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย ได้แก่ คือ ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำนวน 313 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยง 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ขั้นตอนที่ 2 สร้างแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยการจัดสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวมพบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.70) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในระดับสูงสุด คือ ด้านบริหารทั่วไป ($\bar{X}$ =3.79) ระดับรองลงมา คือ ด้านบริหารวิชาการ ($\bar{X}$ =3.77) ด้านบริหารงบประมาณ ($\bar{X}$ =3.71) และสภาพการมีส่วนร่วมต่ำสุด คือ ด้านบริหารบุคคล ($\bar{X}$ =3.54)

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์: Student in Master of Education Degree in Educational Administration Nakhon Sawan Rajabhat University.
*Corresponding author. E-mail: sajeerat10@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ : aculty of Education Nakhon Sawan Rajabhat University , Received: September 10, 2019, Revised: September 27, 2019, Accepted: December 20, 2019

2) แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ประกอบไปด้วย ด้านการบริหารวิชาการ คือ 1) แต่งตั้งกรรมการสถานศึกษาร่วมกำหนดกรอบประเมินผลการใช้หลักสูตร และนิเทศการเรียนการสอน 2) แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษานิเทศร่วมกับครูและผู้บริหารโรงเรียน 3) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดรายวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน (หลักสูตรท้องถิ่น) ด้านการบริหารงบประมาณ คือ 1) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานการเงิน พัสดุของโรงเรียน 2) แต่งตั้งกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานเข้ามাত্রตรวจสอบการเงิน บัญชี พัสดุ ของโรงเรียน 3) คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมติดตาม ตรวจสอบ และรายงานผลการใช้งบประมาณในโรงเรียน ด้านการบริหารบุคคล คือ 1) ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมวางแผนในการสรรหาบุคลากรและพัฒนาบุคลากร 2) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันศึกษาปัญหาและร่วมแก้ปัญหาในการขาดแคลนบุคลากรภายในโรงเรียน 3) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมประชุม และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบุคลากรให้ปฏิบัติงานในส่วนต่าง ๆ ของโรงเรียน ด้านการบริหารทั่วไป คือ 1) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนให้เพิ่มมากขึ้น 2) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมของโรงเรียน 3) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมประชุมวางแผนในการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนในการให้บริการแก่ชุมชน

คำสำคัญ: แนวทาง การมีส่วนร่วม จัดการศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study the guidelines participation of the committee on basic education in the administration of school under the office of Chainat primary educational service. The research was divided into 2 parts: 1) To study the conditions of participation of the committee on basic education in the administration of school under the office of Chainat primary educational service. The people of research were 313 the head of basic education in the administration of the schools, the committees of basic education and school administrators of Chainat primary educational service, the tool used to collect the data was a 5-point rating scale questionnaire with reliability value of 0.89. The statistics used were percentage (%), mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.). 2) Create a way to encourage the participation of the committee on basic education in the administration of school under the office of Chainat primary educational service by organizing discussion groups.

The results of the research were as follows:

1) The conditions of participation of the committee on basic education in the administration of school under the office of Chainat primary educational service as a whole were at a high level ($\bar{X}$ =3.70). General administration was at the highest ($\bar{X}$ =3.79) level followed by academic administration ($\bar{X}$ =3.77), budget administration ($\bar{X}$ =3.71) and the final sequence was personnel administration ($\bar{X}$ =3.54).

2) Ways to participation of the committee on basic education in the administration of school under the office of Chainat primary educational service consist of the following: The academic administration is 1) to appoint a school board member to jointly define the evaluation framework for curriculum implementation And supervision of teaching and learning 2) Appointment of the school committee to supervise and coordinate with teachers and school administrators (Local curriculum) in the budget management is 1) to allow the school board to participate in the proposal to appoint the responsible person for financial work School package 2) Appointment of basic school board members to inspect the school's finance, supplies and supplies Personnel management is 1) to allow the school board to participate in the recruitment plan And personnel development 2) The school board of directors will jointly study problems and solve problems in the shortage of personnel within the school And giving suggestions on how to arrange personnel to work in different parts of the school in general administration, namely The school board has played a role in evaluating after school activities. 3) The school board will attend the meeting to plan the use of the school's premises in Providing services to the community.

Keywords: Guidelines, participation, education

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ในสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การจัดการศึกษาให้คนในชาติมีคุณภาพเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเตรียมให้มีคุณลักษณะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุขจะต้องพัฒนาศักยภาพของคนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีความรู้ ความสามารถ มีสุขอนามัยที่ดีมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันดีงาม ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ มีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งจะทำให้การพัฒนาประเทศมีความสมดุล ยั่งยืน อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพของคนให้บรรลุตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ระบบ

การศึกษาต้องเป็นระบบที่เปิดกว้างให้อิสระ เสรีและทางเลือกสูงสุดแก่ผู้เรียน ทั้งในแง่ของความรู้ ความหลากหลายในด้านกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) มาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบริหารบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และลงสู่โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง โดยมีเป้าหมายการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542)

ในขณะที่รัฐบาลมีแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองโดยมีการปฏิรูปการศึกษาและเรียนรู้อย่างเป็นระบบ คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี มีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครู 3) พัฒนาคุณภาพโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทุกระดับ/ประเภทให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ สำหรับการศึกษาและเรียนรู้ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่ง สิบปณนธ์ เกตุทัต (2554) ได้สรุปว่า การปฏิรูปการศึกษาไทยจะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น ต้องเริ่มจากรากฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนนั่นเองที่จะผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาให้เป็นผลสำเร็จเพื่อท้องถิ่นของตนเอง

การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่แล้วจะตั้งอยู่ในชุมชน และมีการกึ่งในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ มีสติปัญญา สามารถพัฒนาอาชีพ และพัฒนาชุมชน ให้มีคุณภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษาของโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพและสำเร็จตามเป้าหมายนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ ช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่ง พนิจดา วีระชาติ (2546) ได้กล่าวถึงวิธีการจัดการของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าเป็นสถาบันที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างยาวนาน การจัดการศึกษาของโรงเรียนจะต้องพิจารณาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมของตนเองได้อย่างมีความสุข ทำให้ผู้เรียนมีความรักหวงแหนไม่ทิ้งถิ่นของตนเอง โรงเรียนยังได้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชนอย่างมากมายในการจัดการศึกษา เช่น ทุนทรัพย์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้แล้วการจัดการศึกษาต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาได้เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีความผูกพันใกล้ชิดกับโรงเรียน คณะกรรมการจากผู้ปกครองเข้ามาบริหารโรงเรียนเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียนเพื่อประกันว่า

โรงเรียนได้รับการสนับสนุนเพื่อคุณภาพการศึกษา สิปปนนท์ เกตุทัต (2554) ได้สรุปว่า การปฏิรูปการศึกษาไทยจะประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพนั้น ต้องเริ่มจากรากฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนนั่นเองที่จะผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาให้เป็นผลสำเร็จเพื่อท้องถิ่นของตนเอง

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดทักษะและความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาด้านการวางแผน และคณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีเวลาเข้าไปมีส่วนร่วม ในเรื่องแผนงานและโครงการไม่มีความชัดเจน ยังขาดแนวทางการปฏิบัติ ขาดการติดตามงานอย่างต่อเนื่องและคณะกรรมการยังไม่ทราบถึงปัญหาอันแท้จริงของโรงเรียนและขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย รองลงมาเกิดจากผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของกรรมการสถานศึกษาและการคัดเลือกคนเป็นกรรมการสถานศึกษายังไม่ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาและมีความเสียสละ นอกจากนี้ในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการประชุมกรรมการเพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่น้อยครั้งมาก

ในการจัดการศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น ต้องมาจากพื้นฐานการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาโรงเรียนและการสนับสนุนงบประมาณ เพราะในชุมชนมีทรัพยากรที่สามารถนำมามีส่วนร่วมช่วยในการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทุน สังคมและวัฒนธรรม บุคลากร เป็นต้น ทั้งนี้ การที่โรงเรียนสามารถให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น โรงเรียนต้องสามารถจัดกิจกรรมเพื่อตอบสนองต่อชุมชนได้ การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ได้ใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับบริบทภายในชุมชน ความต้องการของชุมชนในการจัดการศึกษา รวมถึงการจัดการเรียนรู้ต้องสอดคล้อง กับผู้เรียน และตรงตามหลักสูตรของ รวมถึงการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการส่งเสริมสนับสนุนในด้าน ต่าง ๆ ให้กับโรงเรียนในการจัดการศึกษาโรงเรียน

จากการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มากขึ้นโดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นับเป็นตัวแทนในการของชุมชนซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการบริหารของโรงเรียน ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ผู้วิจัยจึงเห็นว่ามีคามจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นแนวทางการนำไปใช้ในการวางแผนและการปรับปรุงการบริหารงานด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงและนำมาซึ่งประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

ด้วยเหตุผลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวในการจัดการศึกษาจึงได้ทำการศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2563

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษา แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท
2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,638 คน จาก 178 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำนวน 313 คน จากการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยการเปิดตารางเครชีและมอร์แกน และทำการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ตามใน 4 ด้าน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีค่าคะแนนดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทใน 4 ด้าน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม และเทคนิคการตั้งข้อคำถามแบบสอบถาม

3. กำหนดกรอบเพื่อสร้างแบบสอบถาม และปรับปรุงแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรตามกรอบความคิดภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. ร่างแบบสอบถามตามกรอบความคิด และให้ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

6. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถาม

โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิลงความเห็น ว่า ข้อคำถามแต่ละข้อ วัดได้ตรงวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ ซึ่งกำหนดความคิดเห็นไว้ดังนี้ เกณฑ์การพิจารณาของ พิษณุ พงศ์ศรี (2549) ดังนี้

ให้คะแนน +1 แน่ใจว่าสอดคล้องกับข้อคำถามและเนื้อหา

ให้คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับข้อคำถามและเนื้อหา

ให้คะแนน -1 แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับข้อคำถามและเนื้อหา

7. นำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00

8. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอรับความเห็นชอบ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับคณะกรรมการสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ใกล้เคียง และมีบริบทที่คล้ายคลึงกันที่ไม่ใช่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พิษณุ พงศ์ศรี, 2549) ได้ค่าความเที่ยง 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 ฉบับ ในระหว่าง วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2561 และได้ข้อมูลคืนมาจำนวน 313 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ให้โรงเรียนส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัย โดยผู้วิจัยใส่ซองติดแสตมป์ และจำหน่ายซองถึงผู้วิจัยไปพร้อมกัน

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2563

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน มาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยการรวบรวมแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ นำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. ในกรณีที่ผู้วิจัยไม่ได้รับแบบสอบถามกลับมาตามระยะเวลาที่กำหนด หรือในกรณีที่แบบสอบถามสูญหาย ผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยติดต่อประสานงานไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยตรง พร้อมทั้งติดต่อทางโทรศัพท์เพื่อดำเนินการรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา

ออกแบบและลงรหัสข้อมูลในแบบสอบถามกับเครื่องคอมพิวเตอร์

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์

แปลความหมายของระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

ค่าร้อยละ (Percentage)

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

การนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผู้วิจัยใช้การจัดสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ซึ่งต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิระดับปริญญาโทขึ้นไป
2. ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป
3. เป็นนักการศึกษาหรืออาจารย์ในมหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบความเหมาะสม ของร่างแนวทางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารงบประมาณ และ ด้านบริหารทั่วไป โดยนำระดับการมีส่วนร่วมที่ต่ำสุด 3 อันดับแรก ในแต่ละด้านมาจัดทำเป็นร่าง เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบใน 2 ลักษณะคือ 1. ร่าง

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2563

แนวทางที่ผู้วิจัยนำเสนอหากเหมาะสมให้พิจารณาว่า คงเดิม กับ 2. ร่างแนวทางที่ผู้วิจัยนำเสนอ หากไม่เหมาะสม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมในร่างเพื่อการปรับปรุงต่อไป

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ วิธีการการออกแบบแบบบันทึก การสนทนากลุ่ม

2. ออกแบบการบันทึกการสนทนากลุ่ม และนำเสนอร่างแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท ในแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

3. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอข้อเสนอแนะรูปแบบการบันทึกการสนทนากลุ่ม และแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายชัยนาท

4. นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุง และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อจัดทำการสนทนากลุ่มต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำเสนอผู้เชี่ยวชาญที่คัดเลือกเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำชี้แนะ
2. ประสานผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ร่วมการสนทนากลุ่ม ทั้ง 7 คน
3. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้เชี่ยวชาญ 7 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์

ในการสนทนากลุ่ม

4. ผู้วิจัยส่งหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน เพื่อเชิญประชุมสนทนากลุ่ม
5. จัดการประชุมการสนทนากลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ในวันพฤหัสบดีที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2562 เวลา 10.30 – 12.00 น. ณ ห้องภาพพลฤกษ์ ตึก 9 ชั้น 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

6. ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เรื่องแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท ไปบันทึกการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน เพื่อบันทึกข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

7. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์ สรุป อภิปรายผล เป็นแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายชัยนาท

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากการสนทนากลุ่ม เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายชัยนาท ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ด้วยสถิติพื้นฐาน $\bar{X}$ และ S.D. ปรากฏผลดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 สรุปสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ตามขอบข่ายหลักในการจัดการศึกษาที่ดีที่สุด 3 อันดับ ของโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ดังนี้

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านบริหารวิชาการ				
1	ให้ข้อเสนอแนะในการประเมินผลการใช้หลักสูตร	3.63	0.89	มาก
2	ให้ข้อเสนอแนะในการนิเทศภายในเพื่อพัฒนา	3.69	0.87	มาก
3	คุณภาพการสอน	3.71	0.93	มาก
	ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน			
ด้านบริหารงบประมาณ				
1	การเสนอแนะแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานการเงิน	3.57	0.89	มาก
2	พัสดุของโรงเรียน	3.59	0.90	มาก
3	การกำกับติดตามการทำให้บัญชีการเงินได้ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน	3.60	0.97	มาก
	ให้ข้อเสนอแนะในการติดตามและรายงานผลการ ใช้งบประมาณในโรงเรียน			
ด้านบริหารบุคคล				
1	ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำอัตราค่าจ้างของ	3.37	1.09	ปานกลาง
2	โรงเรียน	3.44	1.15	ปานกลาง

3	ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบุคลากรให้ปฏิบัติงานในส่วน ต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้ข้อเสนอแนะในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน	3.51	0.97	มาก
ด้านบริหารทั่วไป				
1	การประเมินผลการดำเนินงานการบริหารงาน	3.66	0.99	มาก
2	ทั่วไปในโรงเรียน	3.72	0.92	มาก
3	การตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่ เพื่อใช้พัฒนาปรับปรุง ให้ข้อเสนอแนะในการตรวจสอบการดำเนินการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	3.73	0.96	มาก

2. ผู้วิจัยนำปัญหาการดำเนินงานสูงสุด 3 อันดับแรกของแต่ละด้าน มาร่างเป็นแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและนำร่างดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ในภารกิจหลัก ทั้ง 4 ด้าน

สรุป

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การนำเสนอสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยขอนำเสนอเป็นภาพรวม และข้อสรุปผลการวิจัย ที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ 2 ข้อ ตามลำดับดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมการปฏิบัติงานต่ำสุด 3 อันดับแรกของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้าน คือ

1.1 ด้านบริหารวิชาการ ประกอบไปด้วย 1) ให้ข้อเสนอแนะในการประเมินผลการใช้หลักสูตร 2) ให้ข้อเสนอแนะในการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 3) ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

1.2 ด้านบริหารงบประมาณ ประกอบไปด้วย 1) การเสนอแนะ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานการเงินพัสดุของโรงเรียน 2) การกำกับติดตามการทำให้บัญชีการเงินได้ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน 3) การติดตามและการรายงานผลการใช้งบประมาณในโรงเรียน

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2563

1.3 ด้านบริหารบุคคล ประกอบไปด้วย 1) ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำ อัตรากำลังของโรงเรียน 2) การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบุคลากรให้ปฏิบัติงานในส่วนต่าง ๆ ของโรงเรียน 3) ให้ข้อเสนอแนะในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน

1.4 ด้านบริหารทั่วไป ประกอบไปด้วย 1) การประเมินผลการดำเนินงานการบริหารทั่วไปภายในโรงเรียน 2) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่เพื่อใช้ในการพัฒนาปรับปรุง 3) ให้ข้อเสนอแนะในการตรวจสอบการดำเนินการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

2. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ทั้ง 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านบริหารวิชาการ

สถานศึกษาควรแต่งตั้งกรรมการสถานศึกษาร่วมกำหนดกรอบประเมินผล การใช้หลักสูตร กรอบการนิเทศ และกรอบในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น อบรม ชี้แจง ให้ความรู้ ในให้ข้อเสนอแนะในการประเมินผลการใช้หลักสูตร การนิเทศ และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ดำเนินการให้ข้อเสนอแนะในการประเมินผลการใช้หลักสูตร ดำเนินการนิเทศ สรุปผลให้ ข้อเสนอแนะในการประเมินผลการใช้หลักสูตร การนิเทศ และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

2.2 ด้านบริหารงบประมาณ

สถานศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการ เสนอแนะแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานการเงิน พัสดุของโรงเรียน ตรวจสอบ ติดตามผลการใช้ งบประมาณของโรงเรียน และผู้บริหารร่วมกับคณะครูนำผลที่ได้มาปรับใช้กับปีการศึกษาต่อไป

2.3 ด้านบริหารบุคคล

สถานศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมวางแผนในการสรรหาและพัฒนาบุคลากร พร้อมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรใน โรงเรียน

2.4 ด้านบริหารทั่วไป

สถานศึกษาควรประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาใน การจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ของโรงเรียนให้มากขึ้น รวมทั้งการใช้อาคารสถานที่ และการประเมินผล การจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งด้วย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายเพิ่มเติม ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพการณ์มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยรวมพบว่า สภาพการณ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมและรายด้านมีสภาพการณ์ดำเนินการอยู่ในระดับมาก และในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา มีแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษานั้นได้ให้ความสำคัญในการให้ความร่วมมือ สนับสนุนงบประมาณ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของทางโรงเรียน และมีการตรวจสอบการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของทางโรงเรียน เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค มีการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาก่อให้เกิดผลที่ดีต่อโรงเรียน สังคม ประเทศชาติ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาแห่งชาติ และสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ผลการวิเคราะห์สภาพการณ์ปฏิบัติงานล่าสุด ของการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้าน สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 ด้านบริหารวิชาการ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แต่พิจารณาค่าเฉลี่ยแล้ว สภาพที่เกิดขึ้นระดับต่ำที่สุด คือ ให้ข้อเสนอแนะในการประเมินผลการใช้หลักสูตร ให้ข้อเสนอแนะในการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการโรงเรียนอาจยังไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกรรมการสถานศึกษา จึงทำให้มีส่วนร่วมน้อย จึงควรสร้างความเข้าใจในเพิ่มบทบาทหน้าที่ให้มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างความเข้าใจ เป็นการส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทหน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เอื้องทิพย์ สี่เหนียง (2551) ที่พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอสว่างอารมณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี มีดังนี้ มีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน เสนอแนะ ดำเนินการ ติดตาม และประเมินผลการบริหารงานวิชาการ

1.2 ด้านบริหารงบประมาณ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก แต่พิจารณาค่าเฉลี่ยแล้ว สภาพที่เกิดขึ้นระดับต่ำที่สุด คือ การเสนอแนะ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานการเงินพัสดุของโรงเรียน การกำกับติดตามการทำบัญชีการเงินได้ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน และการติดตามและการรายงานผลการใช้งบประมาณในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการ

สถานศึกษามีความเชื่อใจในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน จึงไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับทราบผลการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียนและรวมถึงกรรมการสถานศึกษาไม่ค่อยมีเวลาว่าง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประวิทย์ กังวานพนิชย์ (2550) ที่พบว่า ควรเปิดโอกาสให้กรรมการเข้ามามีส่วนร่วมรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อสาธารณชน และมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการบริหารการเงิน การบัญชี และมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งบุคคลเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานทางการเงิน มีส่วนร่วมในการจัดงบประมาณประจำปีเพื่อบำรุงการศึกษาของโรงเรียน

1.3 ด้านบริหารบุคคล การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนในการพิจารณาประเมินผลการทำงาน และเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาของบุคลากร สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกัลยา พิเศษ (2547) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับน้อย คือการมีส่วนร่วมในการจัดให้มีการประเมินผลและติดตามผลการพัฒนาบุคลากรตามแผนงานที่วางไว้การจัดเกณฑ์หรือมาตรฐานในการประเมินผลพัฒนาเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องการกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินอย่างชัดเจนการติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นการพัฒนาบุคลากร

1.4 ด้านบริหารทั่วไป การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการพัฒนาโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมถึงการประเมินผลและการร่วมกับปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทโดยตรงตั้งแต่การร่วมวางแผนในการปฏิบัติงาน รวมถึงการอนุมัติการดำเนินการ และการตรวจสอบเพื่อการวางแผนในการปฏิบัติงานครั้งในต่อไป สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกมลชัย ศิริชัย (2546) ที่พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ที่อยู่ในระดับมาก การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท และจากการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน มีข้ออภิปรายผลตามเนื้อหาสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านบริหารวิชาการ คือ การสร้างความเข้าใจในเพิ่มบทบาทหน้าที่ให้มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การสร้างความเข้าใจ เป็นการส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทหน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้องทิพย์ สี่เหนียง (2551) ได้วิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอสว่างอารมณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการมีส่วนร่วม

ร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอสว่างอารมณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี มีดังนี้ มีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน เสนอแนะ ดำเนินการ ติดตาม และประเมินผล การบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน

2.2 ด้านบริหารงบประมาณ คือ การจัดทำเอกสารรายงานการใช้งบประมาณของโรงเรียนให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาทราบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดทำรายการการใช้งบประมาณเป็นข้อบ่งชี้ที่แสดงให้เห็นข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณและการดำเนินการด้านงบประมาณของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุง พัฒนา ในการดำเนินงานของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอารีย์ ลอยเมฆ (2554) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอเก้าเลี้ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ได้เสนอแนวทางว่าโรงเรียนควรจัดระบบและเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนอย่างแท้จริง

2.3 ด้านบริหารบุคคล คือ การให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการสรรหา เสริมสร้างประสิทธิภาพของบุคลากรภายในโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการสร้างขวัญ และกำลังใจให้กับบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การมีส่วนร่วมในการประเมิน การสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นการผลักดันและสร้างบรรยากาศให้บุคลากรภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นสามารถสร้างความกลมกลืนและความเข้าใจอันดีระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษากับบุคลากรภายในโรงเรียนส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการบริหารงานบริหารบุคคลภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา พินเศษ (2547) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดเทศบาล จังหวัดชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับน้อย คือการมีส่วนร่วมในการจัดให้มีการประเมินผลและติดตามผลการพัฒนาบุคลากรตามแผนงานที่วางไว้การจัดเกณฑ์หรือมาตรฐานในการประเมินผลพัฒนาเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องการกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินอย่างชัดเจนการติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นการพัฒนาบุคลากร ผลที่ประเมินได้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผน / โครงการการให้โรงเรียนนำผลการประเมินมาเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานอื่น

2.4 ด้านบริหารทั่วไป คือ การให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนให้เพิ่มมากขึ้นประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงานเป็นกระบวนการแรกในการร่วมกันปฏิบัติงานทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการร่วมกันทั้งสองฝ่ายในการร่วมการบริหารจัดการโรงเรียนส่งผลให้คณะกรรมการโรงเรียนมีความเข้าใจในการบริหารงานและมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ ลอยเมฆ (2554) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอเก้าเลี้ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ได้เสนอแนวทางว่า รับฟังและเปิดโอกาสให้คณะกรรมการแสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และภารกิจ และวางแผนการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท และหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ได้ข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้คณะกรรมการได้รับทราบและเข้าใจในหน้าที่ของตนเองเพื่อจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนให้มากกว่านี้

1.2 โรงเรียนควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจสอบการใช้งบประมาณ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงานโรงเรียน

1.3 โรงเรียนควรจัดสวัสดิการให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบต่างๆ เช่น ค่าตอบแทน ทุนการศึกษาบุตร การรักษาพยาบาล เงินประชุม เป็นต้น เพื่อเป็นขวัญ และ กำลังใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ควรใช้ผลการวิจัยนี้ประกอบการ วางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยในเรื่อง การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจาก ได้รับความกรุณาของ อาจารย์ ดร. ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือ ชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องสิ่งต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่น พยายาม ตั้งใจทำงานจนเสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ธาณี เกสทอง, ดร.สุรรัตน์ โตเขียว และนางจันทร์จิรา บุญมี ที่ได้กรุณาตรวจสอบ ให้คำแนะนำ แก้ไขเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย และประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือ ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยที่ให้ความสะดวกและความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน คือ ดร.พัชรี เมืองสอง, นางสาวศุณิษา มาลัยทอง, นางสาวรุจิรา มธุรส, นายพินิจ เชื้อแพ่ง, นางฤทัย คำอุดม, นายมานิช สังข์ศิริ, และนายสมหมาย โพธิ์สุวรรณ์ ที่อนุเคราะห์เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่ม ขอขอบพระคุณเจ้าของตำราทุกท่านที่นำมาอ้างอิงในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคน

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2563

และครอบครัว ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้เอื้อนาม ณ ที่นี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กมลชัย ศิริศรี. (2546). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). เพชรบุรี : สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). คู่มือการเรียนการสอนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กวิน เสือสกุล. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียน สังกัด
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. (สาขาวิชาประชากรศึกษา).
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กัลยา พินเศษ. (2547). รูปแบบการมีส่วนร่วมด้านพัฒนาบุคลากรของคณะกรรมการ
โรงเรียนขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดเทศบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.
(การบริหารการศึกษา). นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- กิตติมา ปรีดีดิลก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: อักษรา พิมพ์.
- แคะเว่น ศรีสมบัติ. (2550). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านใหม่ปางมะค่า(ภูลังกาอนุสรณ์). วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จักรพงษ์ สงวนชม. (2549). ภูมิปัญญา และการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการทรัพยากร ดิน
กรณีศึกษาหมู่บ้านกะเลา ตำบลหมื่นศรี อำเภอสำโรงตาบ จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ รัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).
- จันทรานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวในการปฏิบัติในการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร :
บุ๊ค พอยท์.
- เจษฎา หล้าคำ.(2549). ภูมิปัญญาและการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดทรัพยากรป่าไม้ กรณีศึกษา
ป่าชุมชนบ้านหนองเสม็ด ตำบลกระหาด อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ รัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).
- จำนง แจ่มจันทวงศ์ และคณะ. (2543). คู่มือการสอบ : การปฏิบัติราชการยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานสามัญศึกษา.
- เฉลิม เกิดโมลี. (2543). “แนวทางการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบาย,” ใน เอกสาร
ประกอบการเสวนาวิพากษ์ตัวแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพมหานคร :
อมรินทร์

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2563

- ชนากานต์ แ่งพิ้วะ. (2552). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์
- Anzar, U. (2001). An exploratory study of factor which have contributed to the sustainability of community participation in education in Balochistan Pakistan. Retrieved September 13,2001,from <http://tdc.thilis.or.th/Uni.net,th/dao/detail.Nsp>.
- Beach, D. S. (1980). **Personnel : The Management of People at Work**. 4 th ed. New York : Macmillan Publishing Co., Inc.
- Cambell,R.F.and others. (1971). **Introduction to education administration**. New York : Allyn and Bacon.
- Casteter, W.B. (1976). **The personal function on educational administration**. New York : Mcmillan.
- Chen J.A. (2008). The role of school boards,their governace practice and sense
- Cohen, J. M. and Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development. seeking clarity through specificity : **World Development**. 8 : 213-235.
- Cronbach, L.J. (1990). **Essentials of psychological testing**. 5th ed. New York : Harper Collin.
- Dennis, R.S. (1993). **Development of the Servant Leadership Assessment Instrument**. **Dissertation Abstracts International**. 65 (05): 1857. (UMI No.3133544).
- Fornaroff, A. (1980). Community involvement in health system for primary health care. Geneva : World Health Organization.